

می برند و حتی در صورت ایجاد فرصت دوست دارند که جایی که آب به صورت آبشارمانند و کوچک فرو می ریزد با ایستادن در زیر آن، لباس ها و سروصورت شان در زیر آب پودری شکل در حال ریزش در هوای آزاد طبیعت خیس شود و احساس نشاط و شادابی کنند، در دوران جوانی و بزرگسالی نیز گردشگری مفرح و ماجراجویانه در قالب زمین گردی ماجراجویانه ی آبشارها به عنوان راهی برای رسیدن به این حس شادابی دنبال می شود. در نقاط مختلف دنیا، با شناسایی محل های امن و نصب تابلو برای مقاصد زمین گردی، گردشگران را از وجود مکان های مناسب فعالیت ها و جاذبه های زمین گردی آگاه می کنند.

در آبشارها نیز به عنوان یکی از پدیده های زمین گردی فعالیت هایی علاوه بر تماشای صرف آبشار انجام می شود که بسیار ماجراجویانه و هیجان انگیز است.

جوانان جویای هیجان و تفریح و گذراندن اوقات مفرح، با بالا و پایین رفتن از آبشار با طناب و وسایل ایمنی و پریدن به داخل آب به صورت گروهی و انفرادی و راه رفتن در آب داخل گودال زیر آبشارها به نشاط می رسند. انجام حرفه ای این کار برای ورزشکاران « کنیونینگ Canyoning نام دارد. کانیونینگ شامل: صخره نوردی با طناب بر روی دیواره ی سنگی آبشار است اما، پرش به داخل گودال پای آبشارهای با ارتفاع کم، سرخوردن و پایین آمدن داخل آبشارهای کم شیب تر، و شنا کردن و راه رفتن در داخل آب پای آبشار را نیز در برمی گیرد.

امروزه به همت مربیان حرفه ای و راهنمایان کارآموزده ی گردشگری، و با اجازه دادن وسایل و لباس مخصوص مقاوم در برابر نفوذ آب و

انواع گوناگونی از زمین گردی وجود دارد که می توان به زمین گردی زمین شناختی و ژئومورفولوژی، معدن گردی و زمین گردی ماجراجویانه اشاره کرد. حال آنکه هریک از انواع زمین گردی به شاخه های مختلفی تقسیم می شوند که ذکر تقسیمات جهانی مربوط به هریک نیاز به یک مجلد کامل خواهد داشت اما به خاطر قرار گرفتن آبشارها در تقسیمات زمین گردی ماجراجویانه، در ذیل به ذکر شاخه های آن به طور خلاصه بسنده می شود.

زمین گردی ماجراجویانه و زیرشاخه های آن

زمین گردی ماجراجویانه (Adventure-based Geotourism یکی از شاخه های جوان پسند و جذاب زمین گردی است که تا به حال به علت ناشناخته ماندن آن قابلیت برای ایجاد فرصت گردشگری ماجراجویانه و تفریحی برای جمعیت جوان و پرنرزی کشور نداشته است در این نوع گردشگری صحنه نمایش، همان فرآیندهای ژئومورفولوژیک و چشم اندازهای زمین شناختی است که تبدیل به محلی برای فعالیت های دلهره آور و پرهیجان می شود. در این مقاله از بین چهار زمینه کلی زمین گردی ماجراجویانه، ذکر گردشگری مربوط به آبشارها و ورودخانه ها با وجود یکی از قابلیت های عظیم گردشگری آورده شده اند.

آبشارها و زمین گردی ماجراجویانه

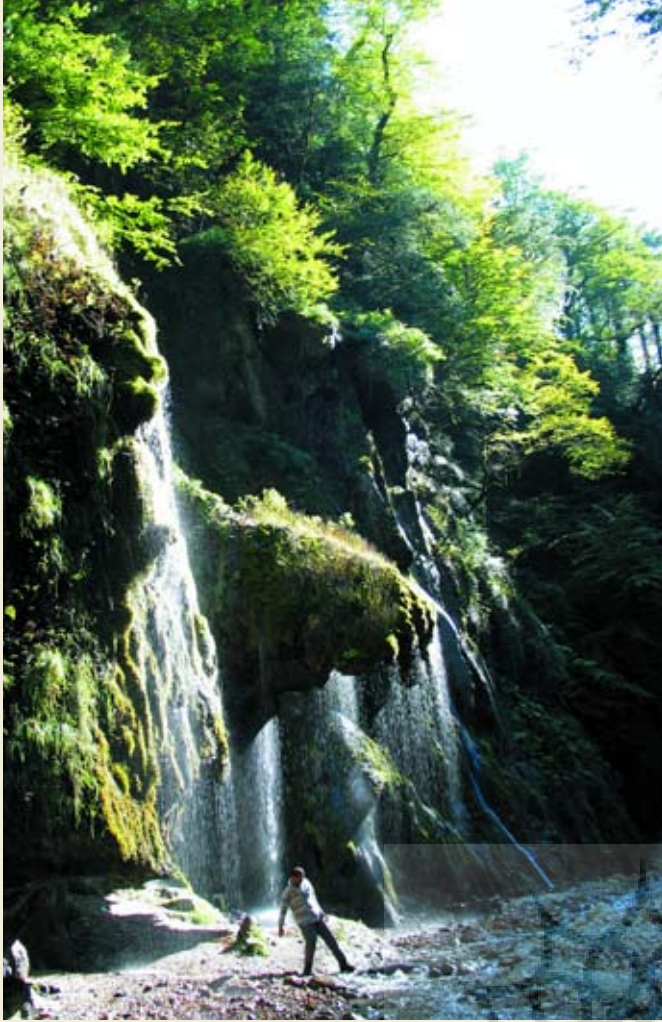
می دانیم کودکان و نوجوانان از بازی با آب لذت

هیجان در آبشارها

بهرام صدر نکویی

زمین گردی (ژئوتوریسم) یکی از دو شاخه ی اصلی گردشگری طبیعت گرا است که در آن زمین گاهها در مرکز توجه گردشگران قرار می گیرد. هدف زمین گردی، گردشگری همراه با آموزش، تفسیر و حفاظت از طبیعت بی جان است.

به نیاز به حفظ روحیه ی جوانان کشور و جهت دادن به آن در مسیر سازندگی کشور ضرورت شادابی جوانان و بزرگسالان به طور محسوسی احساس می شود، بنابراین همگانی ساختن صنعت زمین گردی ماجراجویانه در مجاورت آبشارهای مناسب اجرای این فعالیت در کشور با توجه به تعدد منابع و یا به عبارتی غنای زمین گردی آبشارها در ایران در کنار مدیریت و لحاظ تدابیرحفاظت زیست محیطی، گامی برای شادابی بیش تر جامعه به شمار می رود.

آبشار چکان - جنوب شهرستان دورود استان لرستان؛ آبشار شوی حوالی روستای شوی، ایستگاه تنگ هفت از توابع شهرستان دورود، آبشار تاف (نوژیان) در ۳۰ کیلومتری جنوب شرقی خرم آباد، آبشارهای افرینه بین، ملاوی، آب سفید در الیگودرز و ...

ذکر نام تمامی آبشارهای ایران و مشخصات آنها در حوصله این نوشتار نخواهد بود و بررسی قابلیت تفرجگاهی تمامی آنها و پرداختن به زمین گردی ماجراجویانه و تفریحی در بسیاری از آبشارهای فوق می تواند اجرایی و امکان پذیر شود.

زمین گردی ماجراجویانه نیاز به تعمق بیش تر برای ایجاد زیرساخت ها و بستر آن هم توسط بخش دولتی و هم بخش دانشگاهی و نهایتاً دفاتر فعال طبیعت گردی در شاخه ی تخصصی زمین گردی دارد. با اشاعه ی این نوع تفرج می توان برای تخلیه انرژی جوانان و نوجوانان از طرق صحیح و شایسته جهت داد. آبشارهای ایران نیاز به امکان سنجی و اجرای طرح های مطالعاتی آمایش سرزمین از سوی جامعه دانشگاهی و با حمایت دولت و سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری دارد تا به بهترین وجه، به طور مستقیم (رونق گردشگری پایدار و حفاظت همزمان) و غیرمستقیم (بالا بردن شادابی جوانان و نوجوانان) از آنها استفاده شود و در نهایت به رونق طبیعت گردی شایسته در سطح کشور بیانجامد.

کلاه ایمنی مخصوص به عموم گردشگران و برنامه ریزی این زمین گشت ها توسط تورگردانان، این شاخه از گردشگری ورزشی در قالب زمین گردی ماجراجویانه همگانی شده است.

آبشارها، گردشگران بسیار ماجراجو و جویای فعالیت هایی همچون غواصی پای آبشار یا پرش به داخل گودال های عمیق، آبشار عمیق و "پرش از ارتفاع با طناب ارتجاعی Bungee jumping" را نیز به خود جذب می کند.

در محل آبشارها وقتی سطوح سنگ ها و صخره ها مناسب باشند این فعالیت مفرح قابل اجرا است و یافتن چنین مکان هایی نیاز به کار گروهی و تخصصی دارد. اما رودخانه های ایران نیز قابلیت فعالیت های زمین گردی مثل رفتینگ در آبهای خروشان و تیوب سواری و کایک و کانو و انواع قایق سواری را شامل می شود.

جایگاه تفریحی زمین گردی ماجراجویانه در آبشارهای ایران

در حال حاضر در کشورمان از این تفرج دلپذیر و ماجراجویانه فقط کوهنوردان و سنگ نوردان و جوانانی که تنها دوره مقدماتی سنگنوردی را گذرانده اند، لذت می برند. در حالی که همگانی شدن آن نیاز به سنگنوردی صرف ندارد و می توان با اجاره لباس های مناسب و احداث مراکز اقامتی (در نزدیک ترین آبادی یا در مجاورت آبشار با محاسبه ی فاصله ای مناسب و مدبرانه!)، با همراهی راهنمایان زمین گردی و ورزشکاران حرفه ای از پریدن در آب، راه رفتن در آب و.. از طبیعت بکر لذت برد. خوشبختانه در خصوص زمین گردی ماجراجویانه در رودخانه های ایران گام هایی برداشته شده و فعالیت های قایق رانی در حال شکل گیری است.

اول ریچ در ۱۹۷۹ نشان داد که "انسان های عصبی و افسرده بعد از مشاهده تصاویری از طبیعت، احساس بسیار بهتری می کنند تا از مناظر شهری" با توجه